

OCHRONA ŚRODOWISKA

Utrata statusu odpadów to problem

Część przedsiębiorców prowadzących recykling może mieć poważne problemy z prowadzeniem działalności.

DAWID MIELCARSKI
adwokat, Andersen w Polsce

Od 1 stycznia 2022 r. obowiązują znowelizowane przepisy ustawy o odpadach dotyczące utraty statusu odpadów. Zmiany z pozoru wydają się drobne, jednak ich skutki dla podmiotów gospodarujących odpadami mogą okazać się poważne. Z jednej strony ustawodawca ułatwił i uporządkował procedurę utraty statusu odpadów. Jednak w związku z brakiem jednoznacznych przepisów przejściowych część przedsiębiorców prowadzących recykling odpadów może mieć poważne problemy z prowadzeniem działalności.

Z początkiem 2022 r. weszła w życie kolejna nowelizacja ustawy o odpadach – ustawa z 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 2151). Ustawa zmieniła m.in. zasady utraty statusu odpadów przez

przedmioty i substancje. Z pozoru modyfikacje wydają się niewielkie, lecz w sferze skutków prawnych niosą istotne nowości.

Pierwszą istotną zmianą jest wprowadzenie ułatwienia utraty statutu odpadów przez przedmioty i substancje. Ułatwienie to wynika z modyfikacji treści art. 14 ust. 1 pkt 1 lit a) ustawy o odpadach. Modyfikacja ta umożliwia utratę statusu odpadów przez przedmioty lub substancje, które „mają zostać wykorzystane do konkretnych celów”, w miejsce obecnie obowiązującego wymogu „powszechnego stosowania” do tych celów. Zatem po nowelizacji wystarczającym jest wykazanie, że dla danego produktu powstałego po przetworzeniu mamy określone zastosowanie, nawet jeśli zastosowanie to jest innowacyjne, nowe, nie jest (nie było) powszechnie stosowane.

Kolejną zmianą porządkującą i wyjaśniającą istniejące dotychczas wątpliwości jest nowa treść art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach. Nowe brzmienie tego przepisu wskazuje, że aby dany przedmiot lub substancja utraciły status odpadów, muszą one dodatkowo spełniać szczególne warunki utraty statusu odpadów, określone w:

1) przepisach prawa Unii Europejskiej albo

2) przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ustawy o odpadach (co nastąpiło w stosunku do destruktu asfaltowego), albo

3) zezwoleniu na przetwarzanie odpadów (to ostatnie stanowi novum w stosunku do przepisów dotychczasowych).

Jeżeli zatem brak jest przepisów UE lub krajowych (dokładnie w takiej kolejności), szczegółowe warunki utraty statusu odpadów muszą wynikać z zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

W związku z niejednoznacznością przepisów obowiązujących dotychczas część podmiotów (np. recyklerzy tworzyw sztucznych), nawet w przypadku braku przepisów UE lub krajowych, jak również braku uregulowania przesłanek utraty statusu odpadów w zezwoleniach na przetwarzanie odpadów, traktowali produkty lub substancje powstałe w wyniku recyklingu nie jako odpady, lecz jako produkty. Podejście takie wynikało z faktu, że skoro istotą recyklingu jest ponowne przetwarzanie odpadów na

produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach, to dodatkowe procedury utraty statusu odpadów nie są potrzebne.

Nowelizacja nie zawiera jednoznacznych przepisów przejściowych umożliwiających bezpieczną kontynuację wyżej opisanego sposobu działania. W przypadku, gdy dany podmiot prowadzący recykling (odzysk) odpadów w zezwoleniu na przetwarzanie odpadów nie posiada opisu szczegółowych warunków utraty statusu odpadów

przez produkty przetwarzania odpadów, chcąc działać w pełni bezpiecznie, powinien wystąpić o zmianę zezwolenia.

W przeciwnym wypadku naraża się na zarzut traktowania przez organy produktów (substancji) powstających w wyniku przetwarzania odpadów nie jako produkty, lecz jako odpady, a w następstwie – na konsekwencje związane np. z zarzutem przekazywania odpadów podmiotom nieuprawnionym (tj. podmiotom niedysponującym stosownym zezwoleniem).

/©©

JAK TO DZIAŁA W PRAKTYCE:

Przykłady

MOŻLIWOŚĆ STOSOWANIA ROZWIĄZAŃ INNOWACYJNYCH

Przedsiębiorca stworzył innowacyjne rozwiązanie pozwalające na zastosowanie w budownictwie pyłów powstających w wyniku recyklingu (zestalania) odpadów pylistych. Rozwiązanie to nie jest jeszcze stosowane na rynku. Przedsiębiorca posiada niezbędną instalację, opracowaną technologię oraz niezbędne badania i certyfikaty. W poprzednim stanie prawnym przedsiębiorca nie miałby możliwości doprowadzenia do utraty statusu odpadów przez pyły powstałe w wyniku procesu przetwarzania, ponieważ – z uwagi na innowacyjność rozwiązania – nie była spełniona przesłanka „powszechnego stosowania” przedmiotów lub substancji powstałych po procesie recyklingu (odzysku) odpadów do konkretnych celów. W oparciu o znowelizowane taka możliwość już istnieje.

PODSTAWA UTRATY STATUSU ODPADÓW

Przedsiębiorca przetwarzający odpady w postaci rozpuszczalników chciałby doprowadzić do utraty statusu odpadów przez pastę powstającą po procesie przetworzenia. Przedsiębiorca dokonał sprawdzenia przepisów i stwierdził, że brak zarówno przepisów UE, jak i krajowych, z których wynikałyby szczególne warunki utraty statusu odpadów przez powstającą pastę. Przedsiębiorca musi zatem we wniosku o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów szczegółowo opisać proponowaną procedurę. Dopiero przeniesienie przez organ tej procedury do zezwolenia pozwoli na stosowanie procedury utraty statusu odpadów.